

LULEÅ KOMMUN

Granskning av delårsrapport per den
31 augusti 2013

Audit
KPMG AB
18 oktober 2013
Antal sidor: 16

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
1.1	Finansiella mål och god redovisningssed	2
1.2	Mål för verksamheten	3
2.	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte och mål	4
2.3	Avgränsning	4
2.4	Revisionskriterier	4
2.5	Ansvarig styrelse	4
2.6	Genomförande och metod	4
2.7	Projektorganisation	5
2.8	Rapportutformning	5
3.	Kommunens anvisningar för delårsrapport och styrkort	5
4.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	6
4.1	Bakgrund	6
4.2	Uppföljning av finansiella mål	6
4.3	Uppföljning av mål för verksamheten	8
5.	Delårsrapporten i övrigt	8
5.1	Förvaltningsberättelse	9
5.2	Övriga avsnitt i delårsrapporten	10
5.3	Kommentar	11
6.	Delårsbokslutet – god redovisningssed	11
6.1	Externa krav	11
6.2	Interna krav	11
6.3	Resultaträkning	11
6.3.1	Överensstämmelse med bokföringen	12
6.3.2	Ej rättade fel (Summary of audit differences)	12
6.4	Balansräkning	13
6.4.1	Överensstämmelse med bokföringen	14
6.4.2	Anläggningstillgångar	14
6.4.3	Kundfordringar	15
6.4.4	Koncernfordringar	15
6.4.5	Likvida medel inkl kortfristiga placeringar	15
6.4.6	Periodiseringar – kortfristiga fordringar och skulder	15
6.4.7	Långfristiga skulder	16
6.5	Övrigt	16

1. Sammanfattning

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten för perioden 2013-01-01–2013-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2013.

Revisorerna ska, enligt bestämmelserna i kommunallagen, bedöma om resultat i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller både de finansiella målen och riktlinjerna för verksamheten. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten och överlämnas till fullmäktige.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

1.1 Finansiella mål och god redovisningssed

Uppföljning av finansiella mål kommenteras i analysen för perspektivet Ekonomi i delårsrapporten. Perspektivanalysen utgör en sammanfattande bedömning av hur nämnder och bolag bidrar till att målen kommer att uppnås.

Enligt redovisningen i delårsrapporten bedöms de två målen uppnås 2013. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i delårsrapporten.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i delårsrapporten, att resultatet i delårsrapporten är förenligt med kommunens finansiella mål för 2013.

Vår granskning av delårsrapporten i övrigt visar att delårsrapporten 2013-08-31 i allt väsentligt uppfyller kraven i kommunallagen och lag om kommunal redovisning vad gäller innehåll och nivå på rapportering. Från granskningen vill vi lyfta fram följande synpunkter, som kvarstår från granskningen av delårsrapporten 2011-08-31:

- Delårsrapporten skulle kunna vidareutvecklas, främst genom en mer utförlig finansiell analys med förklaringar av avvikelser jämfört med föregående år och budget.
- Noter till delårsredovisningen skulle förbättra delårsrapporten, även om lagen om kommunal redovisning inte ställer några direkta krav på att noter ska lämnas.

Från granskningen av delårsbokslutet vill vi lyfta fram följande synpunkter/förbättringsområden:

- Vi bedömer att dokumentationen av delårsbokslutet kan förbättras.
 - Dokumentation över ”bryggan” mellan kommunens redovisning och delårsrapportens balans- och resultaträkning saknas (6.4).
 - Det är svårt att avstämma resultaträkningens poster i delårsbokslutet mot bokföringen och därmed göra tillförlitliga analyser och jämförelser mot tidigare perioder mera i detalj.

Vi rekommenderar kommunen att ta fram en enhetlig, obligatorisk, mall för bokföringsordrar, att användas vid periodiseringar av intäkter och kostnader av förvaltningarna, där det tydligt syns på vilket konto i balans- och resultaträkningen som beloppet bokförs i debet eller kredit (6.4).

- Kommunens redovisning av försäljning av tomträtter följer inte de normer som beskrivs i idéskrift från Rådet för kommunal redovisning (RKR) Redovisning av kommunal markexploatering – en praktisk vägledning (6.4.2).
- Vi anser att resultat från försäljning av tomträtter bör beräknas och redovisas över kommunens resultaträkning. Vi kan dock inte bedöma vilken resultateffekt en ändrad redovisning skulle få men bedömer att det finns risk att nuvarande redovisning inte ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.
- Vi rekommenderar att kommunen utreder och anpassar sin redovisning av försäljning av tomträtter till de normer som beskrivs i RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering – en praktisk vägledning.
- Vi rekommenderar, liksom tidigare år, att upparbetade kostnader för semester och övertid inkl förändring av semesterlöneskulden redovisas i den löpande bokföringen samt fördelas ut på förvaltningarna (avsnitt 6.4.6).
- Förbättra dokumentationen av väsentliga periodiseringsposter som ligger kvar från årsbokslutet (6.4.6).

1.2 Mål för verksamheten

Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning har formulerats i kommunstyrelsens styrkort inom perspektiven Medborgare/Kund/Brukare, Medarbetare samt Utveckling.

Uppföljning av dessa mål kommenteras i analyserna för perspektiven i delårsrapporten. Perspektivanalyserna utgör en sammanfattande bedömning av hur nämnder och bolag bidrar till att målen kommer att uppnås.

Liksom tidigare år kan vi konstatera att målen i kommunstyrelsens styrkort till största delen är aktiviteter. Det är bara för ett fåtal mål som det finns målnivåer angivna. Ett mål bör vara mätbart och tidsbundet.

Enligt redovisningen i delårsrapporten bedöms 46 % av målen uppnås helt, 46 % uppnås delvis och resterande 8 % av målen inte uppnås under 2013. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i delårsrapporten men vill dock påtala svårigheten att bedöma om resultatet är förenligt med målen, då det till stor del är aktiviteter i styrkortet.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i delårsrapporten, att resultatet i delårsrapporten endast delvis är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2013.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten för perioden 2013-01-01 – 2013-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2013.

Revisorerna ska, enligt bestämmelserna i kommunallagen, bedöma om resultat i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller både finansiella mål samt

mål och riktlinjer för verksamheten. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten och överlämnas till fullmäktige.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

2.2 Syfte och mål

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallagen (KL), kommunal redovisningslag (KRL) och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för kommunrevisorernas uttalande beträffande delårsrapporten.

2.3 Avgränsning

Granskningen omfattar delårsrapporten per 31 augusti 2013.

Granskningen av räkenskaperna är översiktlig och avser endast underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål. Vår granskning har varit inriktad på väsentliga avvikelser (bedömda eller konstaterade) i delårsrapporten.

I vår granskning ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

2.4 Revisionskriterier

Vi bedömer om delårsrapporten i allt väsentligt följer

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi bedömer vidare om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.5 Ansvarig styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens delårsrapport som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Rapporten är saklighetsgranskad av berörda vid kommunens ekonomikontor.

2.6 Genomförande och metod

Granskningen av delårsrapporten har omfattat följande aktiviteter:

- Genomgång av relevanta styrdokument (kommunens styrande dokument, normgivning/vägledning för upprättande av delårsrapport)
- Översiktlig granskning av delårsrapporten i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning
- Översiktlig granskning av delårsrapporten i den omfattning som krävs för att bedöma om delårsrapporten har upprättats i enlighet med KRL och god redovisningssed.
- Översiktlig genomgång av underlag till delårsbokslut och delårsrapport i den omfattning som krävs som underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål. Granskningen har huvudsakligen inriktats på balansräkningens poster, med utgångspunkt från det material som finns hos ekonomikontoret. Vi har inte tagit del av det material som endast förvaras hos förvaltningarna.
- Översiktlig genomgång av nämnders/styrelsers uppföljning och kommentarer i delårsrapporten av måloppfyllelse inom styrkortets olika perspektiv.
- Uppföljning av synpunkter i föregående års rapporter från granskning av delårsrapport och årsredovisning.
- Dialog med ansvariga befattningshavare om iakttagelser och synpunkter.

2.7 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Johanna Sandberg Rova och Johan Karlsson under oktober 2013.

2.8 Rapportutformning

I rapporten har vi genomgående valt att använda ordet krav som ett gemensamt begrepp för såväl lagregler, övrig normgivning som för interna styrdokument m m.

Rapporten skrivs i avvikelseform, vilket innebär att i huvudsak förhållanden som vi anser bör uppmärksammas eller bli föremål för åtgärder redovisas.

Syftet med rapporten är främst att den ska utgöra ett underlag för kommunrevisorernas bedömning av kommunens delårsrapport och den lagstadgade avrapporteringen till fullmäktige. Även andra väsentliga förhållanden som framkommit vid vår granskning och som vi bedömer kan ha betydelse för kommunrevisorernas bedömningar och uttalanden kommenteras. Dessutom är avsikten att rapporten ska sammanfatta våra väsentligaste förslag till åtgärder för fortsatt utveckling av kommunens delårsrapporter och redovisningsrutiner.

3. Kommunens anvisningar för delårsrapport och styrkort

Kommunens anvisningar för delårsrapporten sammanfattas i dokumentet Anvisningar till delårsrapporter 2013. I år har kommunen återgått till att upprätta separata anvisningar för kommunens nämnder respektive kommunens bolag. I anvisningarna behandlas dels kommunens delårsrapport med avsnitt om måloppfyllelse i kommunstyrelsens styrkort respektive nämndernas styrkort, dels nämndens egen delårsuppföljning.

En viktig utgångspunkt är att bedömningen av måluppfyllelsen avser prognos vid årets slut. I anvisningarna för 2013 anges att kommentarer ska göras av nuläget, dvs. vilka aktiviteter som har gjorts under perioden för att få en bakgrund till den bedömda prognosen. Detta gäller både i rapportering av underlag till kommunstyrelsens styrkort och till nämndens egen delårsuppföljning,

I delårsrapporten får respektive nämnd eller bolag själv välja vad man vill lyfta fram i texten som avser bedömningen av måluppfyllelsen vid årets slut.

I nämndens egen delårsuppföljning, som läggs in på kommunens hemsida, redovisas en mer utförlig analys av måluppfyllelsen i styrkortet. Enligt anvisningarna finns krav på att alla mål ska ha en kommentar som förklarar färgsättningen. Det måste vara överensstämmelse med den färg som satts och den kommentar som formulerats. Kommentaren måste vara väl underbyggd och lätt att förstå.

Arbetet med den interna kontrollen ska följas upp löpande under året och redovisas i nämndernas egna delårsuppföljningar. Nämnderna ska kommentera hur det planerade internkontrollarbetet fortlöper.

4. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

4.1 Bakgrund

Enligt KL och KRL ska budgeten innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. Mål och riktlinjer för verksamheten ska anges liksom finansiella mål. Dessa mål ska ha betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat i årsbudgeten. Bedömningen gäller både finansiella mål och mål och riktlinjer för verksamheten. Inga förändringar av externa krav har skett 2013.

4.2 Uppföljning av finansiella mål

I strategisk plan & budget 2013-2015 finns en uttalad beskrivning av mål av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2013. Målet 2013 är att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/avkastningskrav, vilket innebär att resultatet för kommunen skall vara större än 0.

I ekonomiperspektivet i kommunstyrelsens styrkort finns två mål för 2013:

- Mål för att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/avkastningskrav
- Mål för förbättrad kostnadseffektivitet

Uppföljning mål 2013

Uppföljning av de finansiella målen för 2013 kommenteras i analysen för perspektivet Ekonomi i kommunstyrelsens styrkort.

Kommunens bedömning är att målet ”Mål för att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/avkastningskrav” kommer att uppnås trots att nämndernas sammanlagda

avvikelse mot budget beräknas uppgå till -35 Mkr. Den största enskilda förklaringen till att målet ändå uppnås är en återbetalning av premier från AFA om 72 Mkr.

För målet ”Mål för förbättrad kostnadseffektivitet” är bedömningen att målet kommer att uppnås. Enligt delårsrapporten har de flesta nämnder och bolag valt att formulera sina mål kring köptrohet och en effektiv inköpsprocess. Där framgår dock även att det i nämndernas rapportering inte alltid är tydligt hur man arbetar med köptrohet och vilka aktiviteter som genomförs för att uppnå målen.

Långsiktiga finansiella mål

I strategisk plan & budget 2013-2015 anges också nedanstående långsiktiga finansiella mål ”för att Luleå kommun ska leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning”.

- en balanserad budget- och flerårsplan utan skattehöjning
- årsresultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 2 %
- nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag bör ej överstiga 10 %
- soliditeten ska vara oförändrad

Enligt beskrivningen är ”bedömningen att det med nuvarande ekonomiska förutsättningar endast är möjligt att nå det första av dessa mål under planeringsperioden.” Kommunen redovisar ingen uppföljning mot de långsiktiga finansiella målen i delårsrapporten.

Nedan redovisas de långsiktiga målen tillsammans med uppgifter från prognos 2013 enligt delårsrapporten samt årsbudget 2013.

<i>Mål</i>	<i>Långsiktigt mål</i>	<i>Prognos 2013</i>	<i>Mål 2014 1)</i>
Resultatbudget och flerårsplan	I balans och utan skattehöjningar	+77,6 Mkr	I balans
Årsresultatets andel av skatter och statsbidrag	Minst 2 %	2,0 %	0 %
Soliditet	Oförändrad	-13,6 % 2)	-16,5 % 2)
Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag	Ej överstiga 10 %	20,3 %	13 %

1) Uppgifterna hämtade från strategisk plan & budget 2013-2015 fastställd i fullmäktige 2012-06-18

2) Uppgiften avser år 2014 enligt strategisk plan & budget 2013-2015 jämfört med utfall 2012.

Som framgår ovan beräknas kommunen nå två av de fyra långsiktiga finansiella målen under 2013. För år 2014 beräknas bara ett av målen uppnås vilket också gäller för hela planeringsperioden 2013-2015. Kommunen lämnar också kommentarer om detta i den strategiska planen.

Kommentar

Som framgår ovan är kommunens bedömning att två av målen uppnås 2013. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i delårsrapporten.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i delårsrapporten, att resultatet i delårsrapporten endast delvis är förenligt med kommunens långsiktiga finansiella mål för 2013.

4.3 Uppföljning av mål för verksamheten

Som framgår ovan har vi gjort tolkningen att mål och riktlinjer för verksamheten avser målen inom perspektiven Medborgare/kund/brukare, Medarbetare samt Utveckling.

Uppföljning av målen i kommunstyrelsens styrkort redovisas i delårsrapporten enligt nedan.

Uppföljning av **kommunstyrelsens mål/målområden för 2013** redovisas i form av ett styrkort och analyser för respektive perspektiv. Dessa utgör en sammanfattande bedömning av hur nämnder och bolag bidrar till att kommunstyrelsen kommer att uppnå målen för 2013, således utifrån en årsprognos, och baseras på kommentar från nämnder och bolag.

Sammanfattningsvis konstaterar vi att av de 13 målen i kommunstyrelsens styrkort (exkl. Ekonomiperspektivet) bedöms 6 mål uppnås, 6 mål uppnås delvis och 1 mål uppnås inte under 2013. Antalet mål har minskat från 17 mål för år 2012.

Uppföljning av **nämndernas och bolagens mål** redovisas i ett separat avsnitt i delårsrapporten Prognos – Måluppfyllelse av nämndernas och bolagens styrkort. Uppföljningen innefattar nämndens/bolagets styrkort med färgsättning av varje mål samt en sammanfattning till den bedömda måluppfyllelsen vid årets slut. I nämndens egen delårsuppföljning redovisas en mer utförlig analys av måluppfyllelsen i styrkortet, i enlighet med kommunens anvisningar.

Kommentar

Liksom tidigare år konstaterar vi att målen i kommunstyrelsens styrkort till största delen är aktiviteter. Det är bara för ett fåtal mål som det finns målnivåer angivna. Ett mål bör vara mätbart och tidsbundet. I strategisk plan och budget 2013-2015 har förändringar skett genom att kommunstyrelsens styrkort innehåller målområden för de olika perspektiven på övergripande nivå. Nämnd/bolag ska formulera mål utifrån dessa målområden.

Som framgår ovan bedöms 46 % av målen uppnås helt, 46 % uppnås delvis och resterande 8 % av målen inte uppnås under 2013. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i delårsrapporten men vill dock påtala svårigheten att bedöma om resultatet är förenligt med målen, då det till stor del är aktiviteter i styrkortet.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i delårsrapporten, att resultatet i delårsrapporten endast delvis är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2013.

5. Delårsrapporten i övrigt

Enligt KRL och KL ska kommuner och landsting upprätta en delårsrapport minst en gång under räkenskapsåret. En delårsrapport ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan utgången av föregående räkenskapsår.

Upplysningar ska lämnas om:

- sådana förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ställning och
- sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.

I KRL anges också att motsvarande uppgifter för samma rapportperiod under föregående år bör lämnas och att begrepp och termer, så långt det är möjligt, ska stämma överens med dem som har använts i den senaste årsredovisningen.

När det gäller innehåll och utformning av den kommunala delårsrapporten görs ingen detaljreglering i KRL eller i dess förarbeten. Hänvisning sker i stället till praxisutveckling att inom ramen för god redovisningssed ange den närmare utformningen av delårsrapporterna. Av KRL och denna lags förarbeten framgår att delårsrapporten bör ges samma struktur som årsredovisningen men att graden av specifikation i delårsrapporten kan vara lägre än i årsredovisningen. Den tidigare Referensgruppens uttalande angående delårsrapporter i kommuner och landsting kan i relevanta delar tjäna som vägledning för vad som kan betraktas som god redovisningssed.

RKR har gett ut idéskriften Kommunala delårsrapporter – Praxis och idéer. Idéskrifterna är dock inte normerande utan har som syfte att skapa debatt och stimulera till utveckling av den kommunala redovisningen.

RKR har i maj 2013 kommit ut med en ny rekommendation, nr 22 Delårsrapport, som gäller från och med räkenskapsåret 2014 men där tidigare tillämpning rekommenderas. Luleå kommun har inte valt att tillämpa denna tidigare varför vi inte kommenterar de förändringar som hade kunnat göras redan nu.

Förutom granskning av att kommunens delårsrapport uppfyller kraven i KL och KRL har vi, liksom tidigare år, även gjort en genomgång av Luleå kommuns delårsrapport i jämförelse med RKR:s förslag till innehåll av en delårsrapport.

Enligt RKR är syftet med delårsrapporten i första hand att utgöra ett komplement till årsredovisningen vad gäller kommunernas externa rapportering avseende den ekonomiska utvecklingen. Enligt praxisundersökningen i idéskriften ses delårsrapporten av majoriteten av kommunerna främst som ett underlag för att kunna upprätta mer tillförlitliga helårsprognoser. Detta överensstämmer också med Luleå kommuns synsätt. I anvisningarna till delårsrapporten anges att den har ett ”tydligt prognosfokus”.

Nedan redogörs kortfattat för RKR:s förslag och hur Luleå kommuns delårsrapport är uppställd/upprättad jämfört med förslaget.

5.1 Förvaltningsberättelse

Enligt RKR:s förslag bör delårsrapportens förvaltningsberättelse följa strukturen på förvaltningsberättelsen i årsredovisningen med utgångspunkten att läsaren har tillgång till den senaste årsredovisningen. Delårsrapporten bör vara mer kortfattad än årsredovisningen.

Följande avsnitt bör ingå enligt RKR:s förslag:

- Omvärldsanalys
- Finansiell analys
- Drift- och investeringsredovisning
- Måluppfyllelse
- Väsentliga personalförhållanden
- Viktiga förhållanden för bedömning av utveckling och tillstånd
- Framtidsbedömning

Förvaltningsberättelsen i Luleå kommuns delårsrapport är indelad i avsnitt för respektive perspektiv i styrkortet. Under respektive avsnitt presenteras omvärldsfaktorer som påverkar kommunens planering och uppföljning.

Inom perspektivet Ekonomi presenteras periodens resultat för kommunen och koncernen samt bolagen. För nämnderna ingår en driftredovisning med jämförelse mot motsvarande period föregående år och budget. Under detta avsnitt redovisas också ekonomisk årsprognos med uppföljning mot budget.

Uppgifter om investeringsredovisning redovisas enbart som helårsprognoser med jämförelse mot budget.

Måluppfyllelse för kommunen som helhet redovisas i avsnittet Prognos - Måluppfyllelse kommunstyrelsens styrkort. För varje mål i styrkortet finns en analys av måluppfyllelsen för 2013. Måluppfyllelsen för varje nämnd och bolag redovisas också delårsrapporten.

Väsentliga personalförhållanden redovisas under perspektivet Medarbetare.

Viktiga förhållanden för bedömning av utveckling och tillstånd och Framtidsbedömning finns inte som egna rubriker i förvaltningsberättelsen men får anses ingå i andra delar i delårsrapporten.

5.2 Övriga avsnitt i delårsrapporten

Övriga avsnitt som enligt RKR:s förslag bör finnas i en delårsrapport är resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys, redovisningsprinciper och noter.

Inga förändringar har skett uppställningen vad gäller **Resultaträkningen** i Luleå kommuns delårsrapport jämfört med föregående år. Resultaträkningen innehåller uppgifter enligt KRL. Tidigare år har Luleå kommun redovisat en komprimerad **balansräkning**. I år redovisar man en balansräkning men samma uppställning som i årsredovisningen med jämförelse mot utfall för samma period föregående år, helårsbudget samt utfall för helåret föregående år. Prognos över den ekonomiska ställningen vid årets slut redovisas inte och inte heller någon information om likviditets- och skuldutvecklingen under resterande del av året.

Finansieringsanalys och **noter** ingår inte i delårsrapporten. En beskrivning av **redovisningsprinciper**, ingår som en bilaga till delårsrapporten. **Sammanställd redovisning** finns för periodens resultat men inte för ställningen vid periodens slut.

5.3 Kommentar

Vår bedömning är att kommunens delårsrapport i allt väsentligt uppfyller kraven i kommunalagen och lag om kommunal redovisning vad gäller innehåll och nivå på rapportering.

Liksom tidigare anser vi att delårsrapporten skulle kunna vidareutvecklas, främst genom en mer utförlig finansiell analys med förklaringar av orsaker till avvikelser jämfört med föregående år och budget.

Av KRL, 9 kap, 3 §, framgår att begrepp och termer, så långt det är möjligt, ska stämma överens med dem som har använts i den senaste framlagda årsredovisningen. Balansräkningen i Luleå kommuns delårsrapport överensstämmer nu med uppställningen i årsredovisningen.

Vi anser att noter till delårsredovisningen också skulle förbättra delårsrapporten, även om KRL inte ställer några direkta krav på att noter ska lämnas.

6. Delårsbokslutet – god redovisningssed

6.1 Externa krav

De externa kraven finns i KRL, Referensgruppens uttalande nr 13 Delårsrapporter i kommuner och landsting samt i RKR:s idéskrift Kommunala delårsrapporter Praxis och idéer. RKR har i maj 2013 kommit ut med en ny rekommendation, nr 22 Delårsrapport, som gäller från och med räkenskapsåret 2014 men där tidigare tillämpning rekommenderas. Luleå kommun har inte valt att tillämpa denna tidigare varför vi inte kommenterar de förändringar som hade kunnat göras redan nu.

Enligt referensgruppens uttalande bör motsvarande redovisningsprinciper som gäller för årsbokslutet gälla även för delårsrapporten. Av detta följer att fordringar och skulder bör periodiseras i möjligaste mån.

6.2 Interna krav

I kommunens anvisningar anges att ”Delårsrapporten har ett tydligt prognosfokus, d v s det prognostiserade årsresultatet uppmärksammas i högre utsträckning än periodens resultat. Delårsrapporten är därmed inte resultat av ett fullständigt delårsbokslut utan vissa förenklingar sker vilket regleras av fastlagda redovisningsprinciper.”

I anvisningarna behandlas bl a rutiner och principer för leverantörsfakturor, ankomstregistrering och periodiseringar. Vägledande principer för periodiseringar ska, i likhet med tidigare år, vara väsentlighets- och försiktighetsprincipen. Det är också förtydligat i anvisningarna att bokförda periodiseringar som ligger kvar sedan tidigare år ska förklaras/verifieras. Utöver detta tillkommer andra anvisningar samlade i ekonomihandboken, t ex anvisningar avseende anläggningstillgångar och avskrivningar. Inga väsentliga förändringar ur den aspekten har skett av anvisningarna för 2013.

6.3 Resultaträkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse avseende kommunen för år 2012-2013.

<i>Belopp i Mkr</i>	<i>Utfall 2013-08-31</i>	<i>Utfall 2012-08-31</i>	<i>Prognos 2013</i>	<i>Budget* 2013</i>	<i>Utfall 2012</i>
Verksamhetens nettokostnader	-2 372,2	-2 263,2	-3 732,7	-3 761,1	-3 586,1
<i>Förändring i % jämfört med föregående år/budget</i>	-4,8 %		+0,8 %		
Skatteintäkter och statsbidrag	2 541,7	2 451,8	3 808,4	3 802,1	3 652,3
<i>Förändring i % jämfört med föregående år/budget</i>	3,5 %		+0,2 %		
Finansnetto	-0,2	29,8	1,8	-15,7	25,1
Årets resultat	169,3	218,4	77,6	25,2	91,3
Resultat i % av skatteintäkter och bidrag	6,7 %	8,9 %	2,0 %	0,1 %	2,5 %

* Hämtat från delårsrapport 2013-08-31 där siffrorna är reviderade jmf mot strategisk plan & budget 2013-2015

Kommentarer

Resultatet för perioden är 49,1 Mkr sämre jämfört med samma period för 2012 och 78,2 Mkr högre än budgeten för helåret 2013. En väsentlig förklaring till den positiva avvikelsen jämfört med budget är återbetalning av premier från AFA på 72 Mkr avseende premier 2005 och 2006.

Årsprognosen för 2013 är 13,7 Mkr sämre än utfallet för 2012 och är 52,4 Mkr bättre än budget. Nämndernas sammanlagda prognoser är ett underskott på -35 Mkr, där Socialnämnden redovisar en prognos på -25,6 Mkr, Barn- och utbildningsnämnden -3,9 Mkr, Tekniska nämnden -3,2 Mkr och Hamnstyrelsen -2,3 Mkr. Övriga nämnder redovisas 0-resultat eller positiva avvikelser. Förutom återbetalning av premier från AFA beräknas skatteintäkter och statsbidrag bli 6,3 Mkr högre än i budget. Finansnettot redovisar en positiv avvikelse på 17,5 Mkr, där 15,9 Mkr avser lägre räntekostnader.

6.3.1 Överensstämmelse med bokföringen

Resultaträkningen i delårsbokslutet överensstämmer inte med bokföringen. Finansiella intäkter redovisas till ett belopp som är 8 tkr högre än i bokföringen. Finansiella kostnader redovisas till ett belopp som är 129 tkr lägre än i bokföringen. Detta enligt uppgift för att beloppen till delårsbokslutet hämtas från särskilda rapporter ur bokföringen och inte stäms av mot bokföringen på huvudnivå.

Liksom tidigare år bokförs inte förändringen av semesterlöneskuld och övertidsskuld i redovisningen på någon nivå utan visas endast i delårsrapporten. Årets korrigerig (minskning av semesterlöneskulden) i delårsrapporten har dock blivit felaktigt beräknad med 2,0 Mkr se även avsnitt 6.4.6.

6.3.2 Ej rättade fel (Summary of audit differences)

Vid vår granskning har vi konstaterat följande väsentliga fel i resultatet per 2013-08-31 vilka inte rättats i delårsrapporten. Felen kommenteras närmare under respektive rubrik nedan.

Post i balansräkningen	Kommentar	Resultatpåverkan (tkr)
Interimsfordringar	Ej återförd periodisering av social förvaltningen avseende upplupna intäkter från 2012.	-6 525
Likvida medel	Ränta avseende koncernkontot har ej bokförts.	-2 294
Koncernskuld likvida medel	Internränta till kommunala bolag har ej skuldförts (nettoeffekt).	-1 026
Fordran koncernbolag	Utdelning Luleå Kommunföretag som beslutades på bolagsstämman har ej fordringsförts 2013-08-31.	10 000
Interimsskulder	Semesterlöneskuldens förändring är felaktigt beräknad per 2013-08-31.	-2 054
Interimsskulder	Ej återförd periodisering av social förvaltningen avseende förutbetalda intäkter och upplupna kostnader från 2012.	1 476
Nettoeffekt på resultatet		-423

6.4 Balansräkning

Vi bedömer att dokumentationen av delårsbokslutet kan förbättras. Vi saknar bland annat dokumentation över "bryggan" mellan kommunens redovisning och delårsrapportens balans- och resultaträkning. Den balans- och resultatrapport som vi tagit del av överensstämmer inte som framgår nedan med uppställningen av resultat och balansräkningen enligt delårsrapporten, med hänsyn tagen till att förändring av semesterlöneskuld och övertidsskuld inte redovisas. Vi kan därför inte göra tillförlitliga analyser och jämförelser mot tidigare perioder mera i detalj, vilket inte är tillfredsställande.

Vidare anser vi att kommunen bör ta fram en enhetlig, obligatorisk, mall för bokföringsordrar, som används vid periodiseringar av intäkter och kostnader av förvaltningarna, där det tydligt syns på vilket konto i balans- och resultaträkningen som beloppet bokförs i debet eller kredit.

6.4.1 Överensstämmelse med bokföringen

Övriga kortfristiga skulder redovisas i delårsrapporten till ett belopp som överstiger bokföringen med 42 tkr.

Liksom tidigare år bokförs inte förändringen av semesterlöneskuld och övertidsskuld i redovisningen på någon nivå utan visas endast i delårsrapporten. Årets korrigering (minskning av semesterlöneskulden) i delårsrapporten har dock blivit felaktigt beräknad med 2,0 Mkr se även avsnitt 6.4.6.

Nedan redovisas kommentarer till väsentliga poster.

6.4.2 Anläggningstillgångar

Under året har anskaffningar och försäljningar skett med netto 403,5 Mkr. Stora investeringar är Gäddviks vattenverk inklusive nya ledningar om totalt 121,2 Mkr, Pontus Arena 63,1 Mkr väg 968 planskild korsning 27 Mkr och Storheden köpcentrum 14,7 Mkr. I nettot ingår även försäljning av tomträtter, se nedan.

Försäljning av tomträtter

Kommunens redovisning följer inte de normer som beskrivs i RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering – en praktisk vägledning. Resultat från försäljning av tomträtter bör beräknas och redovisas över kommunens resultaträkning. I våra rapporter från granskning av delårsrapport per 2012-08-31 och granskning av årsbokslut och årsredovisning 2012-12-31 rekommenderade vi att kommunen skulle utreda och anpassa sin redovisning av markexploatering till de normer som beskrivs i RKR:s idéskrift. Vi hänvisar till rapport från granskning av delårsrapport per 2012-08-31 för ytterligare beskrivning av våra kommentarer.

Kommunstyrelsen anger i sitt svar avseende granskningsrapporten att synpunkten är korrekt men att det krävs ett omfattande arbete för att fastställa anskaffningsvärden för historiska markinnehav för att kunna beräkna korrekta reavinst-/förluster. Enligt uppgift från ekonomikontoret är frågan om att beräkna schablonanskningsvärden för tomträtter hos stadsbyggnadskontoret.

Som framgår ovan har ingen förändring skett av redovisningen av försäljning av tomträtter i delårsrapporten.

Vår synpunkt beträffande redovisning av försäljningar av tomträtter kvarstår. Vi kan dock inte bedöma vilken resultateffekt en ändrad redovisning skulle få men bedömer att det finns risk att nuvarande redovisning inte ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Vid granskningen av delårsrapporten per 2012-08-31 visade en beräkning att det genomsnittliga värdet av de tomträtter som kvarstår uppgick till 35 tkr, vilket synes lågt. Genomsnittligt försäljningspris för friköpta tomträtter under 2011 och 2012 uppgick då till 129 tkr.

Utredningskostnader muddring

Under 2010 till 2012 aktiverades 5,6 Mkr avseende utredningskostnader mm för muddring. Under 2013 har ytterligare 0,7 Mkr aktiverats. Projekt för projektering/utredning av muddring ingick i hamnstyrelsens investeringsbudget för 2010 och 2011 och även för 2012. Enligt kommentarer föregående år från hamnstyrelsen fortlöper muddringsprojektet med dispensansökan och miljödomstolsansökan men projektet var dock förskjutet.

6.4.3 Kundfordringar

I delårsbokslutet görs ingen bedömning av osäkra kundfordringar, vilket är i enlighet med anvisningarna. Reserverat belopp per 2012-12-31 om 6,6 Mkr ligger kvar.

6.4.4 Koncernfordringar

I delårsbokslutet 2013-08-31 har utdelningen som beslutades på årsstämman 2013-03-28 i Luleå Kommunföretag på 10 Mkr ej fordringsförts.

Vi rekommenderar kommunen att följa god redovisningssed avseende redovisning av intäkter där utdelning skall redovisas när aktieägarens rätt att få utdelning bedöms som säker, vilket senast torde ske direkt efter beslut på årsstämman.

6.4.5 Likvida medel inkl kortfristiga placeringar

Likvida medel är per 2013-08-31 negativa -348,9 Mkr och har rubricerats som kortfristiga skulder för de huvudbokskonton som har negativa saldon. Vid granskningen framkom det att kommunen ej bokfört räntekostnader löpande för koncernkontot motsvarande ett netto på -2,3 Mkr vilket gör att likvida medel är för högt med motsvarande belopp. Vidare har kommunen ej beaktat internräntan till kommunföretagen med -1,0 Mkr vilket bokföringsmässigt skall skuldföras mot koncernföretagen.

6.4.6 Periodiseringar – kortfristiga fordringar och skulder

Ankomstregistrerade fakturor, där definitiv kontering ännu inte har skett, redovisas vid delårsbokslutet som en nettofordran. Per 2013-08-31 redovisas en fordran på 45,0 Mkr att jämföra med 57,6 Mkr per 2012-08-31 och 30,3 Mkr per 2011-08-31. Vi har inte erhållit någon analys av beloppet som visar i vilken utsträckning det kan finnas poster som avser driftskostnader.

Bland interimsfordringarna och interimsskulder finns det kvar en post på 6,5 Mkr respektive 1,5 Mkr som periodiserades per 2012-12-31 av social förvaltningen avseende upplupna intäkter för personlig assistans samt förutbetalda intäkter avseende stimulansbidrag. Vi har inte fått bekräftat att beloppen utgör periodiseringsposter även per 2013-08-31 och därmed anser vi att beloppen är felperiodiserade.

Vi rekommenderar ekonomikontoret tydliggör för förvaltningarna vikten av att följa anvisningarna till delårsrapporten där det anges att bokförda periodiseringar som ligger kvar från tidigare perioder skall förklaras/verifieras. Vidare anser vi att ekonomikontoret om anvisningarna ej följts i detta avseende i god tid innan vår granskning tar kontakt med respektive förvaltning för att påtala bristen/bristerna.

Semesterlöneskuld och övertidsskuld uppgår per 2013-08-31 till 114,8 Mkr vilket är 2,6 Mkr högre än skulden per 2012-08-31 och 72,5 Mkr lägre än skulden per 2012-12-31. Liksom tidigare år bokförs denna minskning inte i redovisningen på någon nivå utan visas endast i delårsrapporten. Årets korrigering (minskning av semesterlöneskulden) i delårsrapporten har dock blivit felaktigt beräknad med 2,0 Mkr vilket påverkat resultatet positivt med 2,0 Mkr per 2013-08-31.

Vi rekommenderar, liksom tidigare år, att upparbetade kostnader för semester och övertid redovisas i den löpande bokföringen vilket är möjligt i och med att specificerat underlag finns.

6.4.7 Långfristiga skulder

Som långfristiga förutbetalda intäkter redovisas 28,0 Mkr avseende anslutningsavgifter och avlopp och 32,8 Mkr avseende erhållna investeringsbidrag. Detta är i enlighet med RKR:s rekommendation 18 som gäller fr.o.m. 2010.

6.5 Övrigt

För att alla tidplaner ska kunna hållas är det viktigt att dokumentationen av delårsbokslutet är klar vid granskningstidpunkten. Det är också viktigt att eventuella kompletterande underlag som vi frågar efter och svar på våra frågor erhålls så snart som möjligt. I annat fall kan vi behöva bedöma kvarstående punkter som eventuella fel.

Luleå dag som ovan

Johanna Sandberg Rova
Auktoriserad revisor

Johan Karlsson
Auktoriserad revisor